

KECSKEMÉTI LAPOK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: KÖRÖSI-NAGY-ÚTCA, 7. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCA, 184. SZ.

Bélyegdíj minden beutalásért 30 kr.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre 5 ft — kr. Negyedévre 1 ft 50 kr.
Félévre 2 „ 50 „ Egy szám ára 12 kr.

Előfizetni az év folytatán minden hónap elején lehet.

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetésekül árléonosság adatik.

Színészeink, zenészeink.

I.

A szini idénynek vége, s színészeink ismét eltávoznak. Nem sok remény és kilátással kecskétvetve jöttek városunkba, de még ezen csekély reményeinkben is csalódva távoznak el. A mult tehát egész tanulságaival együtt elöttünk áll, a jövőről még semmi tudomásunk; legalkalmasabb időszak arra, hogy e komoly ügy fölött elmélkedjünk, az erre befolyással bíró okokat és tényezőket fontolóra vegyük, s a jövőben követendő eljárásra következtetést vonhassunk.

Több mint tíz évi tapasztalat áll elöttünk, mely kézzel foghatólag bizonyítja, hogy városunkban a színészet a jelen viszonyok között meg nem élhet. A kísérlet minden irányban megtörtént, — csaknem minden évben változó színigazgatók tettek próbát a közönség megnyerésére, — a vidéken alakítható legjobb társulatot kezdve egésztől a leggyengébb erőkből összetákoltszintársulatokhoz volt időnként szerencsénk, majd az operettek fülbehangzó zenéjével, majd ennek elhagyásával a komoly irányú színművekkel édesgették a t. cz. publikumot, s mindez nem használt semmit. Ha akadt is egy-két igazgató, kit a véletlen körülmények, — mint például egy izben a népszínház csalogányának színelőadásai között történt tüneményszerű megszólalása, — a nagyobb bukástól megmentettek; tény az, hogy nagy része keserű csalódással, üres zsebbel, s egy csomó kiegyenlítés nélkül hagyott tartozással távozott városunkból. Szomorú, de igaz; s az igazat bevallani és a baj gyökeres orvoslását keresni az ügyhöz sokkal méltóbb, mint kicsinyes okokkal védekezni, s hibánkat takargatni. Kecskemétnék, e nagy magyar vá-

rosnak lakossága legnagyobb részt földmivelől, gazdálkodókból áll, kik még ha az Isten áldása egy kissé bőségesebben szállana is közéjük, mint csak a lefolyt években is, saját kijelentett bevallásuk, de a tapasztalat szerint is a színházat vajmi gyéren látogatják, s ugyanazért, de meg sokoldalúlag elfoglalt állásuk és helyzetüknek fogva töltik a színészet pártolása körül sokat várni nem is lehet. A sokkal kisebb számmal lévő iparos osztályt szintén elfoglalt és sok tekintetben lekötött helyzete tartja vissza a színház látogatásától, s ezt ismét annyira természetesen találjuk, hogy a mely iparost naponként vagy igen gyakran látunk a színházban, az előbbutóbb vagy megbukott, vagy tönkrement. A kereskedő osztálytól már e részben többet várhatunk, habár a sokoldalú elfoglaltság őket is nem kis mértékben gátolja színpartolási jó szándékuk kivételében, úgy hogy egy állandó színházlatogató közönségnek jelentékeny kontingensét ők sem képezhetik. Kitérünk ezekből, hogy Kecskeméti népességének túlnyomó részét, úgyosztván zömét "képező" eme három főosztályt együttesen sem alkot egy állandó színházi közönséget, mely csak egy fél éves téli idény alatt is képes lenne a színházat többé kevésbé betölteni. Ezekkel szemben a tisztviselő, ügyvédek, tanárok, lelkesek, s egyáltalában az úgynevezett honoráriusokból álló, gyűjtőnéven intelligentiának nevezett osztály, habár mint ilyen elég erős és tekintélyesnek mondható, s a lakosság létszámának oly csekély részét teszi ki, mely ismét nem elegendő arra, hogy a színházlatogatás terhe és súlya tisztán vagy főképp csak az ő vállaira nehezkedjen. Habár tehát városunk lakosságában együttesen megvan is az ő erő és képesség egy min-

den tekintetben kielégítő színházi közönség alakítására, épen az a baj, hogy ezen közönség mindenkori egy és ugyanaz, melytől a legfelcsigázottabb követelmények mellett sem lehet várni és kívánni azt, hogy egyes habár művészeti vagy nemzeti eszók támogatását és pártolását állandó és kizárólagos feladatának ismerje. Hozzá járul mindezekhez, hogy ama közönségnek is egy nevezetes réze nem örömmel jár színházba, sőt némelyeknek egyenesen terhére van, s e tekintetben még Budapesthez való közelségünk is békítő hatással van, a mennyiben éventék többször van alkalmunk a fővárosi színművészetben gyönyörködni, igényeinket itthon is ahöz mérjük, s mi természetesebb, minthogy azok nagy részt kielégítetlenül maradnak.

Ezeket azért kívántuk fölemlíteni, hogy egyrészt a közönségben rejülő nem annyira hibák, mint inkább hiányok és hátrányos körülményekre rámutassunk; másrészt pedig, hogy a közönség irányában e részben történni szokott felszólalások és vádak jogosultságát is a kellő mértékre leszállítsuk, s ne akarjuk mindenért mindig csak a közönséget felelőssé tenni. Ezek mellett azonban lássuk és vizsgáljuk a színházlatogatás és pártolás hiányai körül fölmerülő egyéb okokat és tényezőket is.

Ezek közt nem utolsó helyet foglal el a vidéki, s különösen városunkban időnként megforduló színtársulatok gyarló állapota. Közönségünkben megvan a helyes mértékű fokozottabb igényekkel párosulva, s ennek egyik természetes következménye az, hogy gyenge színtársulat és rossz előadások ki nem elégítik. Minthogy pedig — a csekély kivételt leszámítva — túlnyomó részben ily gyenge előadásokban volt alkalmunk gyönyörködni, nem csoda, ha a

színház üres volt, mert közönségünk kellemesebb szórakozást is tud magának szerezni, minthogy esténként unalmas előadásokat szemléljen. Tetézte e hibát a színgazgatóknak nem épen lelkiismeretes eljárása is, kivált a bérlő közönséggel szemben. A bérletgyűjtés előtt rendszerint fűt-fát ígértek, s minden eszközt megragadtak, hogy a közönség egy részét a bérletnek megnyerhessék. Ha a bérlet megtörtént, akkor a bérlőközönség részestül a legcsekélyebb figyelemben. Silány darabok, összetákoltszintársulatok, s a közönség napokénti fárasztása mellett iparkodtak a bérleti számokot lepörgetni, csak hogy mielőbb túlessenek rajta. El is érték ezáltal azt, hogy ma már városunkban csak némileg számbavehető bérletgyűjtés is teljes lehetetlen, mert az e tekintetben legnagyobb hatalmaságnak, a növegyetnek hódító ereje és befolyása is megtörtik már a közönség nem minden alap és indok nélküli macskaságán.

De bármiként mérlegeljük is a közelebbi okokat és tényezőket, azok között kétségkívül legnyomatékosabb és legsúlyosabb egy alkalmas színház hiánya. Városunknak megvolt az a szerencsés sors, hogy részint spekulációból, részint ambícióból akadtak egyes polgárok, kik színházat, vagy legalább e célra szánt épületet emeltek, mely az ő magántulajdonukat képezte, s tetészes szerint rendelkeztek vele. E körülmény folyton lehetetlenítette egy állandó színház létrehozatalát, akár a város, akár a társadalom részéről; mert a pillanatnyi szükség úgy a hogy mindig fedezve levén, a közönség érte és részben csak lassanként fejlődhetett ki. Ma már mindenki előtt kétségtelen, hogy elzállott szini viszonyainknak városunkban első és legfőbb oka a színház hiánya, vagy még in-

TÁRCZA

A szerelem költészete.

Írta: Hornyik József.

A fővárosi élet idénye lezajlott. — A természet lehánya téli köntösét, az egykor tündéri, de az ősz sívító szele által ronggyá tépett mezt, s új pompába öltözve kitárta csibőit kecskéit, melynek élvezésére versenyezte siet a nagy úr és szegény pór, az ábrándos ifjú és tapasztalt agg, mintha az élvezetekben egymást megelőzni akarnák.

A kopári pusztája megélné. A telen át lezárt kastélyban most a legélénkebb élet pezseg; a fogatok gyakori megfordulása, a látogatók nagy száma, ifjú barátok és barátok gyakori megjelenése mind azt bizonyítja: hogy a kopári kastély varázserővel bír. — Igen, varázserővel... pedig évtizedekkel ezelőtt még kerülete mindenki; alig volt látható az egész pusztán egy két vityilló, és sivatrsága miatt vetetett el „Kopár” pusztának. Most azonban nevének tökéletes ellentéte, mert a fáradságot nem ismerő Kopári Sándor uram parancsára varázsolta. — Igaz, hogy sok, sok idő telt már azóta el az egykor hollófeke fűrtök őszbe csavaródtak, az erőteljes férfias alak egy kissé meggyöngyödött... de ez nem baj! hiszen a sivar pusztaság helyett ott diszeleg a bájós rózsakeret, a vityilló helyét a kastély foglalta el, amott oly csibőitől hivatog árnyába a fűrtök erdő, emitt — mint a tenger — hullámoz a aranykálisszal telek rósa... s az ő hollófűrtje sem hiányzik tulajdonképen, hisz ott hullámoz a vénusz szépségű Júlia vállán, az erőteljes, ifjú alakot meg oadaða Gerőnek, az ő trónörökösének, arczröszái pedig ott vannak azon fűrtök

gyermek arczán, kik nevelőjökkel — a férfian szép Elemérről — ott a lugasban sétálnak.

Nem csoda tehát, ha a kastély varázserővel bír; valamint az sem csoda, ha a vendégek oly gyakoriak; hiszen ehhez ifjú és agg, férfi és nő egyaránt bizalommal közeledik, mert mindegyik megtalálja benne a maga barátját vagy barátját, még pedig olyan aranyos kedélyvilágban, a minőt csak vendégszerető magyar családnak képzelhetünk.

Tegnap az öreg úr születésnapja volt. A szomszédos pusztákról mind itt voltak azok, kik a család bizalmas körébe tartoznak. — Estebéd után az öreg urak szokott módon vették a paskievőst; a mamák a theás-vagy kártyacsésék mellé egy csoportba gyűlve a legeslegújabb híreket vitatták, a fiatalok pedig tüzes tánczra kerekedtek, majd a pihenés óráiban élénk játékokkal üzték el a lomha unalmat.

A kedves éj elmúlt, s a fiatalok szét-hordták ugyan a ziveket, de hogy hány lett azért mégis a legszorosabban összecsatolva? ki tudná megmondani!

Mikor a legbizalmasabb vendégek utolsó csoportja távozott, Júlia az ajtótló visszafordult s az őt rögtön követő Elemér előtt el nem titkolhatta azon könyöcseppet, mely arczán végig futott.

— Ugy-e Elemér — szolt teljesen nyugodtnak tetsző hangon a meglepődött nevelőhöz — bekiült nekem kedvező madárkáját, hogy nálam énekeljen.

— A legnagyobb örömmel — tördelt a nevelő — s rögtön távozott. A ki Elemért e pillanatban látta volna, lehetetlen, hogy be ne vesődött volna emlékezetébe. Arca a szobában bent haláláspadát, kint lángvöröséssé vált; szeméi bent lecsüdtök, kívül villogtak, mint éjjel a magasba dobott parázs.

Szobája csendes lett, mint az elítelt börtöne; még csevegő madárkája sem zavaró ezúttal; de annál inkább zaklaták az agyában fölvert gondolatok, melyek egymást üzték, hajtották a képzelm világának minden tája felé.

— Ugy van — susogta magában — könny volt szememben... De hogy jutott eszébe madaram?... Lehet, hogy épen azon pillanatban erősen esztogott s így a meglepetésben akaratlanul is arról szökött... De Júlia művelt, szellemes leány, s így nem lehetnek-e szavai a leggyöngyösebb elutasítás kifejezői, melyek a vakmerő toladoköt illették, ki a legszentebb titok nem várt tanúja lón...? Oh akkor léphetek-e többet eléje!... Bármint legyen — sőhajtá lecsüggesztett fővel Elemér — bizonyos, hogy Júlia szíve a távozókat egyike után dobog —

Nem is feküdt le; hiszen ablakára oly gyönyörűen sütött már a nap. De különben is volt, mi szeméről az álmat elűzse... hiszen a két kis gyermek is kialakta már magát; azok aludtak az éjjel, nem úgy mint ő, ki ébren álmodozott... de ehl! majdnem elmereng, pedig a két kis fű már ott játszik a lugasban.

A következő perczben Elemér közöttük volt már s a mosolygó arczokat megismogatóván, szinte ünfeledten — az egyiket megcsókolta.

— Ezt se láttam öntől még soha — szolt a cserjés mögött mosolygva előlépő Júlia.

— S nagysául nem is ment aludni? — álmétködök a meglepett nevelő.

— Igen kedvesnek találtam a mosolygó reggelt... s különben is álmosnak épen nem érzém magam.

— E véletlen találkozás — szolt az első meglepetésből kibontakozott Elemér — úgy

hasznolt egy nevezetes tényhez, melylyel a költészet gyöngyeinek egyik legbecesebb köve van összekapcsolva, hogy valóban költőinek találnák, ha az egyének mások volnának.

— Nő kellene szemlemben, nemde? — mondá kissé csipőben Júlia.

Nem! — válaszolt keserű mosolyal Elemér — csak férfi, kit valamikor legalább valaki szeretett.

Júlia lesütötte szeméit, s a melletök játszódozó kis fűk egyikét keblére vonván, megcsókolta.

— E kis fű nagysáulnak szakasztott mása — szolt indulataival küzköde Elemér, kit az előbbi szavaira adott néma, de mégis sokat mondó válasz egészen megzavart.

— Az előbb egy költői találkozásról szolt; lássa, engem az ilyenek rendkívül érdekelnek, mondja el Elemér!

A nevelő egy visszafójtott sóhajjal a következőleg kezdé:

A költői kastély és vidéke egyike azon regényes helyeknek, mely az erre fogékony keblekben az ábrándokat nemcsak szűli, de elragadókká fejleszt is. Néhány évtizeddel ezelőtt itt lakott egy gazdálkodással foglalkozó ári ember, ki a regényes erdő szépségét nem annak titokszertű csendjében, a lombok halk süttögésében, a madarak bővő dalában, hanem a fák nagysága s vastagságában kereste; a kertet nem virágaiért, hanem zöldes ágaiért becsülte, egy szóval realis ember volt. Ezen tulajdonát azonban épen nem örökölte családjá, különösen nagy műveltségű leánya Júlia, ki e tekintetben atyjának tökéletes ellentéte volt. Ábrándos, ábrándos volt annyira, hogy oly egynt szeretett — még pedig a rajongásig — a kit sohasem látott. Ez a bizonyos egynt egyszer aztán hozzájok került, és pedig a nélkül, hogy valaha se-

kább egy színháznak csúfolt magán-épület létezése, mely a színház hátrányára amannak létesítését folyvást akadályozza. Ezt tehát elhárítani első és legfőbb érdek.

Jól tudjuk, hogy bármely magán ember tulajdona volna is az, arra költekezéseket és beruházásokat nem tehetne, mert az vajmi csekély per centet hozna be, áldozatot pedig egyesektől kívánni sem lehet. De éppen ebből önként következik, hogy ily épület színházi helyiségnek teljességgel nem alkalmas, mihez járul még a mostaniak teljesen eltérő belső berendezése is. Örömmel értesültünk magán úton, hogy a színház érdemes tulajdonosnője saját elhatározásából más célra szándékozik azt átalakíttatni, és mi ezen elhatározását csak örömmel üdvözljük, s úgy saját, mint a közvélemény felkérjük, hogy e jó szándékot el ne álljon. Ha ez megtörténik, akkor kezdeményezhetünk e részben is valamit. Tudjuk, hogy sok akadály fog ez elé gördülni, azt is tudjuk, hogy rövid idő alatt nem leszünk képesek célt érni. De inkább egy-két évig pirosunkban, minthogy folyvást azon szegyenek legyünk kitéve, hogy egy hatóságilag engedélyezett, s egyedül a közönség pártolására támaszkodó színtársulat mindannyiszor keserű csalódással, s csaknem koldúsbottal legyen kénytelen városunkat elhagyni, s jó hírnevünket országvilág előtt kurtolni. Ha teljesen meg vagyunk győződve, hogy a fentebb elsorolt viszonyok között lehetetlen egy jó színtársulatnak városunkban megélni, akkor legyünk annyira lelkiismeretesek, hogy a kész veszedelemben ne engedjük őket rohanni, s e részben a hatóság és színházi bizottság inkább tagadjon meg az engedélyt bármely színezőgatótól. Igyekezünk az előfeltételeket megszerelni, igyekezünk különösen egy állandó színházat teremteni, mely nélkül színészet nem létezhetik. Keressük a bajt ott a hol van, s igyekezünk azt gyökeresen orvosolni. Így aztán elérhetjük, hogy Thália papjai nem fognak hajlék nélkül bolyongni városunkban.

A kik ez ügy iránt érdeklődnek, vegyék fontolóra a mondottakat, mikre bennünket a tapasztalat tanított és indított. Mondjanak mások is véleményt erre nézve, minket a jó szándék és az ügy iránt meleg érdeklődés vezérelt; valamint azon meggyőződés, hogy e

téren valamit kezdeményezni égető szükségé vált.

Ilyen formán vagyunk zenészeinkkel is, erről azonban jövő alkalommal.

Politikai szemle.

A trónörökös útja. Rudolf trónörökös a magyar-osztrák monarchia leendő uralkodója, a múlt héten néhány napig a keleti tartományokban átvándorolt; meglátogatta Konstantinápolyban a török szultánt, Bukarestben a román királyt, Belgrádban a szerbek uralkodóját, s mindenütt a fejedelmi udvarok részéről oly kitüntető, s valódi szives udvariassággal, a nép részéről pedig oly imponans lelkesedéssel fogadták, mely különösen a délszláv népek részéről valóban meglepő, s rendkívül előnyös színben tünteti föl, egyrészt azon haladást és hódítást, melyet monarchiánk a délszláv népek sympatiájában tett, másrészt azon politikát, mely különösen a délszláv népek részéről népeknél még az az is, hogy az, amin diplomatának éveken keresztül sikertelenül fáradoztak, a mi a magyar kereskedelmi politikának is egyik sarkkövét képezte mindig, a keleti vasúti csatlakozás létre fog jönni, s pedig Salonichin keresztül, tehát teljesen a monarchia érdekeinek megfelelőleg. Azt hisszük, nem valódiat bennünket igaztalansággal senki, midőn azt állítjuk, hogy ezen különösen hazánkra nézve fontos külügyi és kereskedelmi előnyök kivívásában a magyar kormány, illetve a szabadelvű pártnak is jó részt tulajdonítottunk, a mely körülményt a magyar nemzet a közelgő választások alkalmával bizonyára tekintetbe fog venni.

Az ipartörvény tárgyalását az országgyűlés m. hó 28-án részleteiben is befejezte, s m. hó 29-én harmadszori felolvasásban is elfogadta. Ezáltal azon mozgalom, melyet a magyar iparosok a fennálló ipartörvény revíziója érdekében indítottak, célját nagybőrszét elérte; a törvényhozás irányukban megette kötelezőségeit. Most az iparosok kötelezőségei következnek. Az ugyanis, hogy a törvény által nyújtott előnyöket böles mérséklettel, józan előrelátással élvezzék, valamint az, hogy e törvény határai között — nem hagyva mindent törvényre és állambatalomra — maguk is megtegyék kötelezőségeiket, különösen tanulmány és szorgalmas munkálkodás útján igyekezzenek a magyar ipar odát fejleszteni, hogy az a külföldi iparral is kiállhassa a versenyt.

S. G.

A függetlenségi pártok a zsidókerdesben.

E cím alatt kaptuk egyik érdemes zsidóvallású polgártársunktól az alant következő cikket, melyet a benne nyilatkozó eredeti észjárás és érdekes eszménemmel miatt

Egy másik dalában így tételődik:

„Anyám, anyám,
Végső reményed: (hogy)
Ha majd halálod meg fog látni,
Fölmelegítek
Még egyszer gyermeked hő könnyei.
Ez a vigasztalás sem jut neked
Elsírt könnyeid
Szerelmesnek sírján gyermeked.“

Vagy még erre is emlékszem:

„Élet, élet, áldástalan élet!
Szánadással velem mikor végezd?
Mikor mondd: menj istenhírel,
Porladozzál porló szeretődél.“

A kinek kebléből ily szavak fakadnak, azon nem esodálkozhatunk, ha ránézve a vigitársaság is unott.

Júlia nem felelt, csak elspádt, mint a letört liliom, magán szobájába ment és sírt, sírt keservesen.

De ezt nem tudta, nem is gyanítá senki. Hogy is gyaníthatá, mikor egyegy óra múlva, mosolygó arccal már újra a tánczók között volt. Mosolygott, csevegett újra mint az előtt, mindenre vigyázott, hogy el ne árulja magát, csak egyet nem tudott kellőleg korlátozni — tekintetét, mely akaratlanul is oly gyakran tévedt ama halvány arczra, mely őt szinte merengésbe ejtette.

A költő ily folgyutást nélkül is erősebb szenvedélyű; elképzelték tehát, hogy mily kitörő lánggal csapott föl szerelme, mikor az igazó szépségű Júlia szeme az ővével találkozván, abból a lepededő szerelmet olvashatta ki. (Vége következik.)

közlünk, mellékesen megjegyezvén, hogy agg polgártársunk ezen tanulmányra és műveltségre valló dolgozatában sok oly igaz dolog van, melyet a függetlenségi párt szívére vehetne, s a melyet éppen ezért figyelmébe ajánlunk.

A czikk a következő:

A közelgő országgyűlési választások alkalmából az országos függetlenségi párt kiáltványt bocsátott ki a nemzethez, a kecskeméti pedig programot választóhoz, a melyekben mindkettő leginkább a zsidókérdésről foglalkozik. Hogy ezt megoldhassák, többek közt követelik, hogy a zsidók nyilatvánták hiteleteiket, hogy mindenki tudhassa, mit tartalmaznak azok. (A helybeli program azonban a közös Isten ellen esz-nál oppozíció, a mennyiben azt is kívánja tudni, hogy „vajjon a zsidók Istene nem tesz-e különbséget ember és ember közt, mihétt nem tesz a keresztény Isten.“) Mindkét program kívánja, hogy a zsidók zsinatot hívjanak össze, mely vallásukat reformálná; a kecskeméti az 1791. g. 26. S. 4-re hivatkozik, mely törvényezik értelmében az evangélikusok csak az által nyertek vallászsabadságot, hogy zsinatot tartván, hiteleiket szentesítés végett, a királynak terjesztették elő, annyival inkább állana most a kormány jogában a zsidóktól, ha mindjárt erőszakkal is követelné, „miután ember s keresztényi szeretettel nem törődnek, magukat „kiválasztott népeknek“ tartják, fanatikus vallásuk miatt vesélyesebbek az államra nézve, a társadalomtól elkülönítik magukat, tényeinkből nem esznek stb.“; hogy oly vallási törvényeket teremtsenek, a melyek a nemzetnek megfelelően, a király által szentesíthetők. A mely zsidóknak ez nem tetszik, annak nyitva az út Galicziába.

Mindkét programban, de leginkább a helybeliben oly tudatlansággal támadatik meg a zsidó vallás, hogy mint zsidó, de mint 50 év óta Kecskemét városának polgára, kötelességemnek tartom felvilágosítást adni a függetlenségi pártnak.

Jelszavam: Az igazság megmutatja a helyes utat.

Katechizmus követelnek a zsidóktól, a melyből minden hittelélen meglátható lenne. Ez Mózes 5 könyve, a mely magyar nyelven (40-40 krért) minden könyverkeskedésben kapható. A szentírás minden iskolában majdnem kizárólagosan magyar nyelven adatik elő, mert gyenge ifjúságunk nem igen ért más nyelvből. E könyvből alapította minden felekezet vallását és a szabadelvű Anglia még mai napig is sok ezret költ rá, hogy ezt az egész világon terjessze. E könyv tanít bennünket, hogy Mózes Istentől vette a 10 parancsolatot és a többi vallási és társadalmi törvényeket, a melyek legfőbb sarkételei így hangzik: „Szeresd felebarátodat, mint tennemagadat“. Csakis a pogányoknál tett kivételt, mondván: „Tartsd magad távol tőlük, ne köss velük házasságot“. De a többiek, mint az akkori Bne-Noah, kik csak 7 parancsolatot tartanak, a zsidókkal egyenjogúak. Még a kettő közti vegyes házasság sines tiltva. (L. Mózes 4-dik könyvének 15. c. 16. v.) „Egy törvény, egy jog legyen nektek, valamint a nem zsidóknak, kik köztetek lakik“. Mózes 3-dik könyvében (cap. 19. 33. és 34. v.) mondja: „Ha országokban köztetek egy nem zsidó lakik, ne nyomjátok el, hanem szeressétek, mint tennemagatokat“, és Mózes 2-dik könyvének 23. c. 9. versében törvényre szól: „Gondoljátok meg, ti is mint idegenek elnyomatva. Egytomban laktatok és tudjátok, mennyit szenved az elnyomott“.

Vallásunk egy tanít bennünket valláskülönbség nélkül egyenjogúságra. Van még egyszerű, polgári házasságunk is, (L. Mózes 24. c. 1. v. és a Talmudban „Kiduschin“, Perek 1., Misnah 1.), midőn a házasság a jegyzőúrnek átadása két tanú által, vagy írásbeli házasság szerződéssel, egyenértelmű válik, így tett Mózes is, és a jog nem szűnt meg állami életünk, királyaink is igen gyakran nem zsidóknak vettek feleséget. Jelenleg azonban mindenben azon ország törvényeireh tartjuk magunkat, a melynek polgárai vagyunk.

Még azon törvényt akarom idézni, a mely az ország felszentését illetőleg, egyebek közt rendel: „A Levi törzs, a mely csupán papokból áll, ne legyen részese a föld és teleknek“. (L. Mózes 5. könyv, 18. c. 1., 2. vers.) Mert a papok csupán a vallással foglalkoztak, de adtak nekik városokat lakásul és jövedelmeket, hogy gazdagon élhettek (ily hangzatos Mózes törvényei a legszabad-elvűbb értelemben).

A Talmud is jóváhagyja azok egyenjogúsítását a zsidókkal, kik csak 7 parancsolatot tartanak, mint a Bne-Noah (L. Baba Rama, Perek 4., Misnah 3.) sok más helyen, mert a Talmud csak commentár Mózes könyvéhez, mely megzabálja a hátrókat. Mózes megtöltja a húst tejjel főzni, a Talmud külön edényeket rendel, mind a tejes, mind a húsféle étkekhez stb. Ezekből láthatja a helybeli függetlenségi párt, hogy a zsidó, ki megtartja e törvényt, nem használja azok edé-

nyeit, kik ezen étkezési törvényt nem tartják. De azok, kik megtartják e törvényt, megfordulhatnak bármely tisztességes társaságban is, hisz a pesti és budai rabbiknak is volt már szerencsésük O Felsőge asztalnál ülni; hasonlóképen a világhírű Montefiore Mózes is, ki igen szigorúan megtart minden vallási törvényt, Anglia legfőbb uraságainak a társaságában forgolódik, hol a legnagyobb tisztelet környébe, a nélkül, hogy az angolok ebben valami államveszélyes dolgot látnának.

Mindezekből láthatni, hogy a zsidó vallás éppenséggel sem veszélyes az állam és társadalomra nézve.

Es most kérдем az igen t. függ. pártot: mi reformálni való van oly felekezetben, melynek legalibbairabb törvényei vannak? A melyek daczára több 1000 évi létüknek, szabadelvűségben még mai napig is megállják a sarat. Szemünkön hányják, hogy mi „kiválasztott nép“-nek tartjuk magunkat — igenis, de csak annyiban, hogy az egyisteniség és a vallás eszméjét terjesztjük, mert mi voltunk az elsők, kik kezdve ósytáinkkal, Ábrahámtól Mózesig, az egyisteniséget elismertük; aztán a kereszténység is, mely hódol a monothéizmus magasztos elvének, s a mely a tiparancsolatot és más vallási törvényeket elfogadott, a zsidóság méhéből született. Csupán e tekintetben tartjuk magunkat tehát „kiválasztott nép“-nek, minden másban nincs előnyünk egy felekezet felett sem; ezekből látható, hogy a zsidóvallás emberszeretben és egyen jogtisztában nem hátralel, hanem előre halad.

Azzal is valódnak bennünket, hogy a kormányval tartunk, és ezáltal kárt teszünk az országunk, mert hasznunkra kiaknázunk magatartásunkat; de világszerte ismeretes, ha a kormány erőlyesen lépett volna fel az antisemiták ellen, a gyalázattal s eszlári per sem merült volna fel, sem statariumra, sem pedig szuronyokra nem lett volna szükség, de még ma sem követi a kormány a szabad Anglia lordmajorjának példáját, ki az antiszemita vezérnek Stöckernek megtöltötte, hogy megtartsa szeny-beszédét. Ha mindezeket fontolóra vesszük, úgy bir ez nem igen buzditó. De igenis tiszta meggyőződésből tartunk a kormánypárttal. Teljes tisztelet a függ. pártnak — hazafiságán senkinek kételkedik. Nem akarnak tudni Ausztriával való közösségről, így ezt elárják, megvetik és lenézik a javukat, melyekkel birunk és nem látják be, hogy ezáltal ezújuk nem lesz elérve, hanem a javukat el is vesztihetjük. Nincs ugyan bebizonyítva, ha megszűnnék a közösség a két állam között, a következmények mindkettőre nézve nem volnának e rosszabbak, mint most, de azt is be kell minden igazságszeretőnek vallani, hogy sok javakkal birunk és, hogy a Mohácsi vész óta, soha sem volt a magyar nemzet oly önálló a közgazgatás minden ágában, mint most, midőn oly tekintélyes állást foglalunk el a külföldi népek szemében! Nem tetett-e sok údvös, mióta hazánk visszanerté alkotmányát, a mely az egész világot bámulatba ejti? Pedig hazánkban mennyire el volt hanyagolva a közigazgatás minden ágazata századokon keresztül! Vasútatok kelle építenünk, melyeknek jelenleg egész ágazatai hálózzák be az országot, épületeket különféle rendeltetésűkhöz képest, — mindezeket hitelünk emelésére. És tagadhatja-e valaki, hogy nem tett-e sokat a kormány a haladás, a nemzet java érdekében, hogy csak tekintélyt szeressen nemzetünknek? Im ezért tart a zsidók nagyból ez a kormány — énnak pártjával s nem a függ. párttal. A mérsékelt ellenzékét pedig azért nem támogathatja a zsidóság, mert egészen személyes politikát üz. Nincs semmi elve, nem lelkesíti semmi eszme, csak — ezélya van; s ez — a kormányra jutni. És, hogy ezen célját elérje, nem retten vissza semmi eszközöktől, semmi áttól, szövetkezik a reactionariusokkal és a klerikalissokkal, az egyenlőség ezen ádáz ellenségeivel.

Szabadon reménylenem, hogy a t. függ. párt nem fog elfordulni az igazság elől, s hogy önmagát ne compromittálja, a zsidókérdést kihagyja programjából és megemlékezik nagy hazánkba, Kossuth Lajos szavairól, ki nemcsak gyalázott és szegyenek, hanem vétekné hazánk ellen bélyegezte a zsidókérdést. Különösen fájalom, hogy sehol sem izgatnak annyira a zsidók ellen, mint éppen itt nálunk. Nem elég szegyen az Kecskemét városára nézve, hogy az antisemiták szabadon agitálhatnak, hanem még a helyi függ. párt is zsidókérdést tűz ki a napirendre, és egy százéves törvényezikre hivatkoznak, melynek erejével akarják a zsidókat rávenni, hogy reformálják magukat? Nem szegyenítő-e ez oly pártba nézve, mely a legszabadelvűbb pártnak tartja magát, midőn oly törvényezikre hivatkoznak, mely a sötét középkorban, a katolika vallás uralma alatt keletkezett, midőn ily törvényezikre a 19. század vége felé akarnak alkalmazásba hozni? Szemük előtt tarthatná a függ. párt ev. híveti Mózes szavait: „Gondoljátok meg, hogy ti Egytombban szolgáltok voltok és ne nyomjátok el az idegent, hisz tudjátok mennyit szenved ő!“

Őnök is gondoljanak az 1791-ik évre, és az önök szenvedéseire és ne igazságnak

tette volna azt, miszerint oly lényt találjon ott, ki életére határozó befolyást fog gyakorolni.

Tudnivaló, hogy ily helyzetben a legnagyobb közönnnyel lépett a család elé, hova tulajdonképen csak barátai vitték.

A családnál éppen ünnepély volt s így nem kell mondanom, hogy a fiatalaság az egész éjet a legjobb kedvben töltötte el. Az egész társaságból csak egy vált ki, csak egy, ki a sarokba félrevonulva némán nézte a mulatság egész lefolyását — s ez az egy volt, kit Júlia oly ábrándos szerelmmel szeretett.

Júlia sem vele, sem róla nem mert szólni. Sokáig küzdött magával, míg egyik tánczosától — lehetőleg közönnnyeséggel színlelve — megkérdezte: hogy nem tudná-e, miért vonul vissza a társaságtól ama halvány arczú fiatal ember? (Névtől nem ejté ki, ... hejh pedig nála jobban senki se tudta!)

A kérdezett elmondá a maga véleményét: hogy ő azt hiszi, miszerint a gyász miatt vonul így vissza.

Miféle gyász miatt? — kérdé meglepetve Júlia.

Hát nem tudja-e nagysád: hogy Etelkája, az ő ábrándképe meghalt s azóta szüntelen búsong; szerelmi költeményei azóta mind csak őt siratják. Hogy is énekel csak?

„Te voltál egyetlen virágom;
Hervadt vagy: pusztá életem.
Te voltál fényes napvilágom;
Lementél: éj van körülöm.“

Te voltál képezeményim szárnya;
Megtörve vagy: nem szállhatok.
Te voltál vérem forrósága;
Meghűltél: óh, majd megfagyok.“

HIRDETÉSEK.

Orvos. bizonylatok

"Margit" GYÓGYFORRÁSRÓL.

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéles vizek között, — vegyi alkotásának szerencsés összetétele kevés szabad szénaszav, de gazdag, félig kötött szénaszav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos jó hatásnak találta a légutak és gyomorvályk-hártyáinak hurutos bántalmainál. A Seltersi, Radein, Vichy- stb. vizekkel különböző esetekben szabad szénaszav tartalmánál fogva, s azért vérszék lehetőségnél, vagy a hol a vérkeringési szervek igazgatását kell tartani, a szénaszav dúsabb vizek előtt előnyös bir.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár, Rókus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásának bizonyult a légző-, emésztő- és vizeledszervek hurutos bántalmainál oly annyira, hogy jelenleg rokonalkatu más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek, — csakoly szabad szénaszav tartalmánál fogva, oly esetekben is sikeresen alkalmaznak, a melyekben a Seltersi, Giesshübl, Gleichenbergi-vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyetemi tanár, Torok, gége-, légző- és bőrbetegségekben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rokon természetű gyomorhaj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár, Gége-, tüdő-, gyomor, vízohlyag idült hurutját szintúgy osztja, mint a Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübl, Előnye, hogy a betegek élvezettel isszák, s hogy sem bevér, sem belegezeve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértörődést.

Dr. Kétly Károly egyet. tanár. Légző, emésztő-szervek hurutos bántalmainál jó eredménnyel alkalmaztam, Seltersi, Gleichenbergi, Giesshübl vizek fölött kisebb szénaszav tartalmánál fogva előnyös bir.

Dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos. Légző, emésztő- és vizeledszervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikéles ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredménnyel bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a Seltersi, Giesshübl- és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos. Összetétele és kellemes ízénél fogva ajánlható a légző és emésztő-szervek kórállapotainál.

Ez idő szerint Európa legelső és leglátogatottabb tüdőbetegkei klinikus gyógyintézetét Görbersdorf a „Margit“-forrás gyógyhatásáról. — Sok oldala legkedvezőbb eredmények alapján, mely-let én gyógyintézetemben „a Margit“-forrás gyógyviz* alkalmazása által a légutak idült hurutos bántalmainál tapasztaltam, hivata érzem magamat ezen betegek által kedvesen fogyasztott és jól tűrt gyógyvizet a legsürgősebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án. Dr. Römpler Tódor.

Borral használva a legegészségesebb és legkellemesebb ital.

Kizárólagos ÉDESKUTY L. magy. kir. udvari szállító-főraktár nál Budapesten.

Kapható azonkívül minden gyógyszerárban, fűszer-kereskedésben, szállodában és vendéglőben.

2104. 1884.

Arverési hirdmény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírre tétetik, hogy a kecskeméti központi takarékpénztár végrehajtónak Hemzö Ester és a járnélkai iránt folyamatban levő végrehajtási ügyében a kecskeméti 3377. számú t. j. k. (3715, 3716.) rz. a foglalt s az ügyiratok szerint nagykorinak igazolt Bíró István és Bíró Anna Németh Gergelyné nevével áll, adó alapján 720 ft-ra becsült, s emellett a 1881. évi 60. t.-czik 156. §-a c) pontja értelmében egyszem arverés alá bocsátandó hábitörök tartozékaival együtt, mégpedig a végrehajtást szenvedett 1/2-vel jutálékára öze. Bíró Jánosné Bakó Anna javára C3. alatt bekebelezett hasonlított szolgalmi jogára nékül (1881. évi 60. t.-cz. 163. §.) az 1884. évi július hó 18-ik napján d. e. 9 órákor mint egyetlen határidőben a kir. törvényszék helyiségében megtartandó nyilvános árverésben, az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e t. k. hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kiküldési áron alul is eladatul fog.

Venni szándékozók tartoznak a kiküldési árral szolgalmi becsár 10%-át képzésben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez bantpénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. tszék 1884. ápril 23-án tartott t. k. üléséből.

Gáll Ferenc, kir. törvényszék elnök.

Szappanos Sándor, tanácsjegyző.

88 (1-1)

Arverés.

2 darab takarékpénztári részvény f. évi május 8-án d. e. 9 órákor a kecskeméti keresk. ipar-hitelintézet és népbank helyiségében nyilvános árverésen eladatik.

Kecskemét, 1884. máj. 2.

Mádi János.

95 (1-1)

Orvosi vélemény

az Anatherin-szájvíz jelessége felett minden száj- és fogbetegségeknek.

Alulirt nyilatkozom, hogy én PAPP J. G. os kir. udvari fogorvos ANATHERIN-szájvízről már több év óta gyvélves, csúszs szájbajoknál, kóros foglúsknál, úgyszintén fogfájdalmaknál használtam és jelenleg is, minden ily alkalommal rendelkezem, mennyiben ennek hathatos gyógyerejéről gyakori gyakorlati élezeletem után többszörösen meggyőződtem.

Nagy-Miklós. Dr. FETTER J. m. k.

Kapható: Kecskemét Molnár János, Katona Zsigmond és Machleit Alajos, Nagy-Körösi Tarkay K. és Medveczy S., Szolnokon Bojár G. és Horváthy L., Pélyegyházán öv. Hoffner A., Szentesen Dösa B. és Várady L., Majsán Tariai P., Czeglédn Persay A., Kis-Körösi Gubás K., Szabadszálláson Martinovics P., Csongrádon öv. Meister E., Mező-Túron öv. Somogyi G. gyógyszerárakban.

Arverési hirdmény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírre tétetik, hogy Deusch Mór és fia czég végrehajtónak Hemzö Ester és társai, mint néhai Hemzö Dánielné Csányi Judit örökösei végrehajtást szenvedők ellen 180 ft tőke és járnélkai iránt folyamatban levő végrehajtási ügyében a kecskeméti 5737. számú t. j. k. (1604. rz. alatt foglalt és Csányi Judit Hemzö Dánielné és Hemzö Lajos nevével áll s adó alapján 1200 forintra becsült s ekép az 1881. évi 60. t.-cz. 156. §-a c) pontja szerint egyszem arverés alá bocsátandó hábitörök tartozékaival együtt, az 1884. évi július hó 18-ik napján délut. 9 órákor mint egyetlen határidőben a kir. törvényszék helyiségében megtartandó nyilvános árverésben, az egyidejűleg megállapított, s a hivatalos órák alatt e telekkönyvi hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kiküldési áron alul is eladatul fog.

Venni szándékozók tartoznak a kiküldési árul szolgalmi becsár 10%-át képzésben, vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez bantpénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. tszék telekkönyvi osztályán 1884. évi ápril 16-án tartott t. k. üléséből.

Szappanos Sándor, Gáll Ferenc, tanácsjegyző. 91 (1-1) kir. törvényszék elnök.

Üzlethelyiség változtatás.

A Nagy-körösi-útczában „Beretväs“-féle vendéglő átellenében már több év óta birt üzlethelyiséget folyó évi Szent-György naplól kezdve ugyancsak a Nagy-körösi-útczában levő Goitein Jónás órák ár volt üzlethelyisége —

a Takarékpénztári palota átellenében — helyeztem át.

Amidőn ezt tisztelt megbízóm becses tudomására hozom, egyúttal szíves jóindulatukba magam továbbra is ajánlva, maradok

Kecskeméten, 1884. ápril 26. Tisztelettel

LAKÓ PÁL, szabó.

83 (2-2)

Helyiségváltoztatás.

Van szerencsém a nagyrédmű közönség tudomására hozni, miszerint hat év óta fennálló

könyvkötői üzletemet

Vásári-nagyútczá Grey féle házból Széchenyi-útczá 4. sz., t. Horváth János orvos úr átellenében Köhn Gábor-féle házba helyeztem át.

Mint eddig is, úgy ezutánra is mély tisztelettel kérem a n. é. közönség becses pártfogását.

Kecskemét, 1884. május 1. Maradok alázatos szolgálja

Pataky István, könyvkötő.

93 (2-1)

Üzlet-feloszlás miatt végeladás.

Raktáromon levő mindennemű árucikkeket, úgymint: valódi rumburji, slésiai vászon, kanavász, Chiffon, fehernemű, posztó, gyapjuszövet és ruhakelméket fizetlem végleges feloszlása miatt gyári áron alul áruba bocsátom.

Alföldi és Goldman utóda.

Takarékpénztári palotában.

79 (6-4)

DREHER ANTAL-féle PALACZKSEREK Dietrich és Gottschlig-nál BUDAPESTEN, vagy DREHER A. serfőzdejében Kőbányán rendeltethők meg. Megrendeléséknél mindenkor a legjobb minőségű reservált kivitelű ser jó eszközöskébe. Bővebb árjegyzéket bárhova igény és bérmentve küldünk. Ismétlőadókát vételközhöz mérten a lehető legnagyobb előnyökben és jutányos árakban részesítünk. Ez alkalommal bírák vagyunk egyúttal megemlítendő, miszerint mi távolabbi helyekre történt megbízásunknál, a midőn a küldemény hosszú ideig van úton, vagy azon esetben, ha a ser raktárra vétetik s csak lassanként árusítatik el, kívánatra mi különleges serekkel szolgálhatunk, melyeket különben csak tengertől küldeményeknél, hol a szállítás maga 3-4 hét veszi igénybe, használunk. Mi ezen különleges serek, melyek erősebb és tisztább tartalomúságuk folytán lényegesen nagyobb költséget okoznak, palackozásuknál csak 1/2 krajczárral számított drágábbak; tartóságuk és tisztaságukért felévi jótállást vállalva. Magától értetődik, hogy ezen különleges serek a legforróbb időkben sem, nemcsak nem lesznek zavarosak, hanem eredeti tisztaságukat és zamataikat félv elmulatva is megtartják. 53 (10-8)

Üzlet-áthelyezés. Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy ÓRAMŰHELYEMET, valamint ARANY-, EZÜST- és ÉKSZER-RAKTÁRAMAT f. hó 22-161

Főtéren: a rom. kath. egyház új épületében volt Dimá-féle házba helyezem át.

Ezúttal azon kellemes helyzetben vagyok, hogy raktáromnak tetemes nagyobbítása által a n. é. közönség művelését és magasabb igényét minden tekintetben kielégíthetem.

Midőn a n. é. közönség eddigbizalmat megköszönöm, kérem től továbbra is becses pártfogását.

Alázatos szolgálja Goitein Jónás, óraművész.

80 (3-3)

Egy jó házból való 4 gymn. osztályt végzett, jól írni, olvasni és számolni tudó fiú üzlettemben tanonczul felvétetik.

K.-Félegyháza, 1884. ápril 5. Molnár Alajos.

77 (3-3)

KRONDORFI Savanyu-Kút "STEFANIA" Koronaherczegnő forrás. Triest 1882 arany érem. Szénsavdús, égvényes természetes asztali víz. Igen hathatósan bizonyult a légzési szervek és a gyomor bántalmainál. Kútvállalat KAHL és TARSA Krondorftban, Karlsbad mellett. A kecskeméti főraktár: Pataky és Nyirády óraknál van. (12-4) 63

Bécsi központi marhavásár St. Marxban.

A bécsi marha és húspénztár St. Marxban eszközölt bizományi elárulást a bécsi marhavásárra felhajtott árúknak meglételet ügynekel által, kiknek kipróbált működése megbízónak nagy előnyre váland.

Vásárok szarvasmarhára hétfőn, disznókra kedden, juh és baromfi esütőtörkőn tartanak meg.

Eő marhaszállítványok akként küldendők, hogy azok az illető vásár előtt 2, legkésőbb 1 nappal megérkezzenek — szállítási, etetési, vásári költség és ügyneki díj a megbízónak az eredeti árban tétetik számlába.

A szállítványok következőleg czimzendők: Wiener Vieh- und Fleischmarkt-Cassa St. Marx. Eladási számításunk továbbbi hitékedőség szarvasmarhánál 3/4, a többi vásári cziknél 1/2 százalékat az eladási összegnek.

Mindannyi megbízás a legtelkiismeretesebben eszközöztetik és felvilágosítással készségesen szolgál a

Bécsi marha és husvásári-pénztár St. Marxban Bécs.

92 (3-1)

Elhalt Beretväs Pál hagyatékához tartozó 4 db. népbanki részvény folyó évi május 9-én a helybeli takarékpénztárban délelőtt 9 órákor tartandó nyilvános árverésen a legtöbb ígérőnek eladatik. Kecskemét, 1884. május 2.

Az örökösök nevében: Beretväs Sándor.

94 (1-1)

Szénsavdús, égvényes természetes asztali víz.

Igen hathatósan bizonyult a légzési szervek és a gyomor bántalmainál.

Kútvállalat KAHL és TARSA Krondorftban, Karlsbad mellett.

A kecskeméti főraktár: Pataky és Nyirády óraknál van. (12-4) 63